

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาลักษณะสมัยใหม่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรทั้งสิ้น 64,665 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตนี้มากกว่า 3 ปี

กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธี Multi-Stage Sampling โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างเป็นลำดับขั้นต่อไปนี้

1. การเลือกครั้งที่ 1 คือการเลือกแขวง ซึ่งมีอยู่ 8 แขวงดังนี้
แขวงกระทุ่มราย	จำนวน	2,983	ครัวเรือน
แขวงหนองจอก	จำนวน	1,547	ครัวเรือน
แขวงคลองสิบ	จำนวน	514	ครัวเรือน
แขวงคลองสิบสอง	จำนวน	969	ครัวเรือน

แขวงโคกแฝด	จำนวน	2,393	ครัวเรือน
แขวงลำผักชี	จำนวน	902	ครัวเรือน
แขวงลำต้อยตั้ง	จำนวน	1,272	ครัวเรือน
แขวงคูฝิ่งเหนือ	จำนวน	<u>844</u>	ครัวเรือน
	รวม	<u>11,879</u>	ครัวเรือน

การสุ่มตัวอย่างเริ่มที่การแบ่งแขวงออกเป็นแขวงที่ใกล้ชุมชน และแขวงที่อยู่ไกลชุมชน และทำการเลือกอย่างละ 2 แขวง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling จึงได้แขวงที่จะทำการศึกษาคือ

- แขวงที่อยู่ใกล้ชุมชนคือ แขวงกระทุมราย และแขวงโคกแฝด
- แขวงที่อยู่ไกลชุมชนคือ แขวงคลองสิบ และคลองสิบสอง

2. การเลือกครั้งที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากสูตร (อ้าง จันทวานิช, 2522)

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{Z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

P = อัตราส่วนของกลุ่มประชากรที่กำหนดจะสุ่มในทันที 25 %
ฉะนั้น ค่า $P = 0.25$

N = จำนวนประชากร ในทันทีได้แก่จำนวนครัวเรือนประชากรทั้งหมด
ในเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร = 11,879 ครัวเรือน

e = ค่าความผิดพลาดจากจำนวนตัวอย่าง ในทันที 5 %
ฉะนั้นค่า $e = 0.05$

Z = ค่าพื้นที่ในโค้งปกติ (normal curve) ที่ระดับสำคัญ ณ จุด
ใดจุดหนึ่ง ในทันทีใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05
ฉะนั้นจะได้ค่า $Z = 1.96$

จากการคำนวณโดยการแทนค่าในสูตรได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน ครัวเรือน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในแขวงเวียงจันทน์ และโกลซุ่มซัน ตามอัตราส่วน 4 : 1 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในแขวงเวียงจันทน์ 232 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในแขวงโกลซุ่มซัน 58 คน

3. การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ครัวเรือนละ 1 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานข้อ 1

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนา ตำแหน่งในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การเปิดรับสื่อมวลชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตหนองจอก

สมมติฐานข้อ 2

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การเปิดรับสื่อมวลชนของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตหนองจอก
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ลักษณะทันสมัย

สมมติฐานข้อ 3

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนา ตำแหน่งในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ลักษณะทันสมัย

ตารางที่ 1 ตารางแสดงตัวแปรของสมมติฐานแต่ละข้อ

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
1. ตัวแปรด้านเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนา ตำแหน่งในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน	- เพศ - อายุ - ฐานะทางเศรษฐกิจ - ระดับการศึกษา - ศาสนา - ตำแหน่งในสังคม - การติดต่อกับสังคมภายนอก	- การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร
2. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับลักษณะทันสมัย	- การเปิดรับสื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร	- ลักษณะทันสมัย
3. ตัวแปรด้านเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนา ตำแหน่งในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก มีความสัมพันธ์กับลักษณะทันสมัย	- เพศ - อายุ - ฐานะทางเศรษฐกิจ - ระดับการศึกษา - ศาสนา - ตำแหน่งในสังคม - การติดต่อกับสังคมภายนอก	- ลักษณะทันสมัย

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร

1. การวัดตัวแปรเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยได้ให้คะแนนเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดเล็กก่อนทำการวิจัยจริง (pilot) ให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และนำมารวบรวมข้อมูลของสิ่งของภายในบ้านเพื่อนำมาเป็นข้อมูลฐานะทางเศรษฐกิจของประชากร โดยแบ่งออกเป็น

1. เครื่องใช้ในบ้านที่มีราคาถูก สามารถซื้อหามาใช้ได้ มีกัน
ทุกครัวเรือน ให้ 1 คะแนน

2. เครื่องใช้ในบ้านที่มีราคาระดับปานกลาง
ให้ 2 คะแนน

3. เครื่องใช้ในบ้านที่มีราคาแพง และจัดอยู่ในกลุ่มเครื่องใช้
ฟุ่มเฟือย ให้ 3 คะแนน

2. การวัดตัวแปรตำแหน่งในสังคม

ถ้ามีตำแหน่ง ให้ 1 คะแนน

ถ้าไม่มีตำแหน่ง ให้ 0 คะแนน

3. การวัดตัวแปรเรื่องการเปิดรับสื่อมวลชน

จะวัดด้วยการให้คะแนนความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อมวลชนคู่กับช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับสื่อมวลชน โดยกำหนดค่าคะแนนของสื่อแต่ละประเภทแยกจากกัน แล้วนำมาคำนวณค่าทางสถิติโดยแปลงคะแนนให้มีฐานร่วมเดียวกันหรือให้มีฐานเท่ากันก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติใน การทดสอบสมมติฐานต่อไป เช่น

3.1 ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

ก) ตัวเลือกในคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งของการฟังวิทยุกับดูโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

ตัวเลือกที่ 1	ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2	เกือบทุกวันหรือ สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5	ไม่เคยดู หรือฟัง	ให้ 0 คะแนน

ข) ตัวเลือกเกี่ยวกับความบ่อยครั้งในการเปิดรับประเภทของเนื้อหาข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และ หนังสือพิมพ์

ตัวเลือกที่ 1	ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	ให้ 5 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5	ไม่เคยดู หรือฟัง	ให้ 1 คะแนน

- ค) ตัวเลือกเกี่ยวกับความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากนิตยสาร
ตัวเลือกที่ 1	ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5	ไม่เคยดู หรือฟัง	ให้ 0 คะแนน

- ง) ตัวเลือกเกี่ยวกับความบ่อยครั้งในการเปิดรับประเภทของเนื้อหาข่าวสารจากนิตยสาร
ตัวเลือกที่ 1	ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	ให้ 5 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5	ไม่เคยดู หรือฟัง	ให้ 1 คะแนน

3.2 ปริมาณการเปิดรับข่าวสาร

- ก) ตัวเลือกในคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับสื่อวิทยุ โทรทัศน์
ตัวเลือกที่ 1	มากกว่า 4 ชั่วโมง	ให้ 5 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2	มากกว่า 3-4 ชั่วโมง	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3	มากกว่า 2-3 ชั่วโมง	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4	ประมาณ 1-2 ชั่วโมง	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5	น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	ให้ 1 คะแนน

- ข) ตัวเลือกในคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์
ตัวเลือกที่ 1	มากกว่า 45 นาที	ให้ 5 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2	มากกว่า 20-45 นาที	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3	มากกว่า 10-20 นาที	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4	มากกว่า 5-10 นาที	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5	น้อยกว่า 5 นาที	ให้ 1 คะแนน

ค) ตัวเลือกในคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับสื่อนิเทศสาร

ตัวเลือกที่ 1 มากกว่า 2 ชั่วโมง	ให้ 5 คะแนน
ตัวเลือกที่ 2 มากกว่า 1-2 ชั่วโมง	ให้ 4 คะแนน
ตัวเลือกที่ 3 มากกว่า 30-60 นาที	ให้ 3 คะแนน
ตัวเลือกที่ 4 ประมาณ 10-30 นาที	ให้ 2 คะแนน
ตัวเลือกที่ 5 น้อยกว่า 10 นาที	ให้ 1 คะแนน

4. การวัดค่าตัวแปรการติดต่อกับสังคมภายนอก

ให้คะแนนตามความบ่อยครั้งที่เดินทางไป แล้วนำมารวมคะแนน
แบ่ง 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่มีคะแนนสูง
- กลุ่มที่มีคะแนนปานกลาง
- กลุ่มที่มีคะแนนต่ำ

5. การวัดค่าตัวแปร "ลักษณะทันสมัย"

วัดโดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ Alex
Inkeles และ David H. Smith จากหนังสือเรื่อง
Becoming Modern โดยเลือกใช้แบบสอบถาม CM-12
ซึ่งใช้ทดสอบค่านิยมสมัยใหม่ โดยจะวัดจากคำตอบในคำถาม
ข้อ 1 ถึงข้อ 21 เมื่อรวมคะแนนแล้ว แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่อยู่ในระดับสูง
- กลุ่มที่อยู่ในระดับปานกลาง
- กลุ่มที่อยู่ในระดับต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed form) และแบบสอบถามปลายเปิด (opened form) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 ข้อ ในเรื่องเกี่ยวกับ เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส ตำแหน่งในสังคม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อมวลชน จำนวน 22 ข้อ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และ นิตยสาร และลักษณะรายการที่เปิดรับดังนี้

- ข้อ 1-5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับวิทยุ
- ข้อ 6-11 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับโทรทัศน์
- ข้อ 12-17 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับหนังสือพิมพ์
- ข้อ 18-23 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับนิตยสาร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการติดต่อกับสังคมภายนอก จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่เป็นแบบทดสอบความทันสมัยในระดับบุคคล จำนวน 21 ข้อ ซึ่งส่วนนี้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม CM-12 ของ Alex Inkeles และ David H. Smith จากหนังสือ Becoming Modern และ
บุษบา สุธีธร

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือวัดการเปิดรับสื่อมวลชน และความทันสมัยระดับบุคคล มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยแนวทางและดัดแปลงจากงานวิจัยที่มีผู้เคยทำมาแล้วในเรื่องที่ใกล้เคียงกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ และคำถามทดสอบความทันสมัยของ Alex Inkeles และบุษบา สุธีขร
3. ทำการทดสอบคุณภาพของแบบทดสอบในส่วนที่ใช้วัดความทันสมัย โดยนำแบบทดสอบนี้ไป ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ และจากนั้นนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 20 คน เพื่อแก้ไขในเรื่องความเข้าใจและภาษา ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง เนื่องจากแบบทดสอบชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) นำผลที่ได้มาทดสอบความเชื่อมั่น ใช้สูตร Coefficient alpha ของ ครอนบาค (Cronbach) คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{v_1}{v_0} \right]$$

k คือ จำนวนข้อ

v_1 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

v_0 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

4. จากนั้นนำผลการทดสอบทั้งหมดมาแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบอีกครั้งก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 10 คน ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากประชาชนในเขตหนองจอก จำนวน 290 คน ซึ่งเลือกเก็บในแขนงต่างๆ ดังนี้

- ก. แขนงที่อยู่ใกล้ชุมชน ได้แก่ แขนงกระทู้ทราย และแขนงโคกแฝด
แขนงละ 116 คน จำนวน 232 คน
- ข. แขนงที่อยู่ไกลชุมชน ได้แก่ แขนงคลองสิบ และแขนงคลองสิบสอง
แขนงละ 29 คน จำนวน 58 คน

ผู้ช่วยวิจัยทั้งหมดได้ผ่าน การอบรมถึงวิธีการเก็บข้อมูล และทำความเข้าใจในแบบสอบถามแล้ว โดยทำการเก็บข้อมูลในแขนงใกล้ชุมชนในวันเสาร์-อาทิตย์ที่ 27-28 พฤศจิกายน 2536 และแขนงไกลชุมชนในวันเสาร์ที่ 4 ธันวาคม 2537

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* โดยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. สำหรับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของการเปิดรับสื่อมวลชน ภูมิหลัง และลักษณะสมัยใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ การติดต่อกับสังคมภายนอก กับการเปิดรับสื่อมวลชน และการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ การติดต่อกับสังคมภายนอกกับลักษณะสมัยใหม่ และการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะทันสมัย ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โปรดัก โมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2] [n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

- โดย $\sum x$ = ผลรวมของข้อมูลจากตัวแปร x
 $\sum y$ = ผลรวมของข้อมูลจากตัวแปร y
 $\sum xy$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลจากตัวแปร

หาความสัมพันธ์เป็นคู่ ๆ ดังนี้

- ก. หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา ตำแหน่งในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก กับการเปิดรับสื่อมวลชน
 ข. หาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะทันสมัย
 ค. หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา ตำแหน่งในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก กับลักษณะทันสมัย

การประมวลผลข้อมูล (Data Processing)

เมื่อเก็บข้อมูลได้เรียบร้อยแล้ว มีขั้นตอนการดำเนินการกับข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบข้อมูลที่ได้และจัดการให้สมบูรณ์ครบถ้วน (Completeness) และถูกต้อง (Accuracy) ตามต้องการ โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบแบบสอบถามเองทุกฉบับ
2. สร้างและลงรหัสข้อมูล หลังจากตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว โดยคำแนะนำของผู้ชำนาญการด้านนี้
3. ทำตารางคู่มือการลงรหัสไว้เป็นเอกสารแสดงลักษณะของข้อมูล เพื่อใช้เกี่ยวกับการแปรผลข้อมูลในภายหลัง
4. ส่งแบบฟอร์มการลงรหัส (Coding Sheet) ดำเนินการหาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS® (Statistical Package for the Social Sciences) ที่ต้องการทราบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย